

Аудіовізуальний метод навчання формує мовленнєві навички, але недостатньою мірою продукує мовленнєві вміння.

Викладання мови як іноземної враховує особливості системи цієї мови і рідної мови студентів, синтаксичні основи побудови речення, словосполучення, структурно-семантичні особливості граматичних моделей. Такий підхід забезпечує цілісність навчання й опанування мовою як базою мовленнєвої діяльності.

Міжпредметна координація між дисциплінами, що вивчаються на підготовчому відділенні для іноземних громадян, здійснюється шляхом залучення методики викладання мови до практичного викладання загальноосвітніх дисциплін.

Тому типове заняття з цих дисциплін, як і методичні матеріали, що його забезпечують, охоплює обов'язкові вправи з фонетики, ознайомлення з інтонаційними конструкціями, вивчення словника-мінімуму з теми предмета, введення і відпрацювання граматичних та синтаксичних моделей, наповнених лексичним змістом мови спеціальності; формування навичок організації висловлювання (складання планів, аргументація відповіді тощо), а також різноманітні види текстів і завдань до них.

Закріплення мовного матеріалу відбувається за рахунок ситуативно-тематичного подання розділів програми, введення нового матеріалу у вигляді таблиць, схем, графіків, аудіовізуальних засобів.

Поточний та підсумковий контроль знань, умінь та навичок передбачає не лише засвоєння елементів загальноосвітньої чи спеціальної дисципліни, а й здатність відтворити почутий чи прочитаний матеріал мовними засобами як в усній, так і в письмовій формі.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ГІГІЄНИ ПРАЦІ МАЙБУТНІМ ЛІКАРЯМ-СТОМАТОЛОГАМ

Л.В.Буря

Лікарі-стоматологи у своїй повсякденній праці постійно контактують із великою кількістю несприятливих та шкідливих факторів виробничого середовища. Одночасно праця лікаря-стоматолога характеризується значним статичним навантаженням, напруженням зорового аналізатора, кистей рук, що потребує детального ознайомлення з цими проблемами в навчальному процесі та опанування методами і засобами профілактики. Особливо актуальним для майбутніх лікарів-стоматологів є засвоєння знань з ергономіки - науки, що вивчає функціональні можливості людини в трудових процесах із метою організації для неї таких умов, за яких праця стає високопродуктивною і в той же час забезпечуються необхідні зручності, зберігаються сили, здоров'я і працездатність.

Засвоєння ергономічних знань та опанування навичками створює певні труднощі для студентів, оскільки принципи ергономіки базуються на стику таких наукових дисциплін як основи математики і кібернетики; економічна кібернетика; економіка праці; соціологія; психологія (психологія праці, інженерна психологія, психологія професійної придатності, соціальна

психологія), медицина (анатомія, фізіологія, токсикологія, антропометрія), біофізика, гігієна (гігієна праці, гігієна лікувально-профілактичних закладів); охорона праці й техніка безпеки; суспільні науки (педагогіка, трудове право); технічні науки (техніка контролю і керування, електроніка, електронно-обчислювальні машини) і деяких інших. Крім того, в повсякденній роботі лікарів широко використовуються новітні технічні засоби, електронна, автоматична і кібернетична апаратура, а також сучасні методи діагностики і лікування за допомогою ультразвуку, лазерного, електромагнітного і рентгенівського випромінювань, вплив яких на здоров'я лікаря і його працездатність у певних умовах може ставати несприятливим.

Основні завдання ергономіки в стоматології такі:

1. Конструювання устаткування, робочих меблів, робочого одягу та інструментарію має враховувати антропометричні виміри й анатомофізіологічні особливості організму медичного працівника (лікар, медична сестра, зубний технік) відповідно до вимог технічної естетики (дизайн), гігієни праці, техніки безпеки;

2. Раціональне устаткування стоматологічних кабінетів і робочих приміщень на основі науково обґрунтованих нормативів їхніх площ, висоти, глибини, санітарно-технічного обладнання (опалення, освітлення, вентиляція, кондиціонування повітряного середовища);

3. Оптимальна організація робочого місця персоналу шляхом розміщення устаткування з урахуванням антропометричних даних і можливості його пристосування індивідуально за зростом і правильною робочою позою, робочих рухів, механізації й автоматизації лікувально-діагностичного устаткування, правильного розміщення апаратів керування і сигналізації на приладах;

4. Диференціація ергономічних вимог відповідно до профілю роботи за спеціальністю (терапевт, хірург, ортопед, ортодонт, медична сестра, зубний технік), видом прийому (дитячий, дорослий), місцем роботи (поліклініка, стаціонар, приватний кабінет);

5. Удосконалення роботи з кадрами шляхом медичного і професійного відбору абітурієнтів залежно від профілю майбутньої лікувальної роботи (медичні показання і протипоказання до навчання в стоматологічних навчальних закладах, професійні особливості майбутніх фахівців, нормовані вимоги до зору, слуху, фізичного розвитку, мануальних здібностей);

6. Правильна організація режиму праці та відпочинку, вивчення професійних факторів, зокрема шкідливих для здоров'я, запобігання професійним хворобам.

З огляду на те, що характерною рисою праці стоматолога є перебування працівника у вимушеному положенні стоячи чи сидячи, ергономіка з метою профілактики кістково-м'язових розладів пропонує дотримання таких рекомендацій:

- робочі місця стоматологів, організація трудового процесу, конструювання устаткування, інструментарію мають зазнавати ергономічної обробки на стадії проектування;

- стоматологи мають бути навчені методам профілактики кістково-м'язових розладів;
- у стоматологічній клініці мають бути створені реальні умови для введення періодів відпочинку, релаксації і виробничої гімнастики на робочих місцях;
- стоматологові потрібно опановувати навичками дотримання оптимальної робочої пози під час роботи, тому що це безпосередньо впливає на стан здоров'я.

Завдяки використанню ергономіки в стоматологічній клініці вирішуються проблеми раціоналізації робочого процесу для всього персоналу, підвищується працездатність та ефективність праці лікарів.

Але, на жаль, на питання ергономіки в процесі навчання майбутніх лікарів-стоматологів не зверталася достатня увага як на профільних кафедрах, так і в курсі нашої дисципліни. З цією метою на кафедрі під час вивчення розділу гігієни праці студенти опановують методикою проведення ергономічних досліджень, їм пропонується проведення науково-дослідної роботи в цьому напрямку. Також готується до друку навчальний посібник, в якому детально будуть відображені ергономічні особливості праці лікаря-стоматолога.

Ми вважаємо, що це питання має бути висвітлене в навчальних планах, програмах із профільних дисциплін для студентів стоматологічного факультету та медичного коледжу.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ІСТОРІЇ ПРАВОСЛАВНИХ ТЕЧІЙ В УКРАЇНІ

В.І.Владимирова

Проголошення України суверенною незалежною демократичною державою поставило питання про необхідність створення дійсно наукової релігійності в Україні та її глибокого вивчення. В умовах реформування вищої освіти в Україні виникла необхідність удосконалення викладання всіх предметів, які складають навчальну програму вузу, зокрема й релігієзнавства.

Важливим моментом на сучасному етапі є робота викладачів над методикою навчання студентів умінню самостійно здобувати знання, що сприяє формуванню у студентів навичок опрацювання навчальної та наукової літератури, вчить формулювати висновки.

Постійно наголошуємо на тому, що Україна – поліконфесійна держава: це зумовлено поліетнічним складом населення. Наявне різноманіття конфесій на теренах сучасної України можна умовно розділити на традиційні, що склалися у процесі етністоричного формування країни, та нетрадиційні релігії, які виникли у 20 столітті на основі традиційних і поширилися останнім часом у вигляді різноманітних сект в Україні. Наявні релігійні організації можна також умовно розділити на громади національних і церкви, конфесії національних меншин, церкви (громади) східних вісноповідань.

Течії православного походження в Україні почали виникати з другої половини 17 століття. Їх умовно можна розділити на чотири великі групи